

Enheten för överklaganden
Johan Erlandsson

Klagande (delges)
Nacka Förenade Båtklubbar
c/o Nacka Båtklubb; ordf. Lars Hultman
Ryssviksvägen 4
131 36 Nacka
lars.hultman@nackabk.se

Överklagande av beslut att inte ge tidsbegränsad strandskyddsdispens för vaktstuga/övernattningsbostad på ön Härsö (fastigheten Ägnö 1:1) i Tyresö kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

Bakgrund

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun (förk. Nämnden) beslutade den 20 juni 2018, § 49, (Dnr BNS-2016-151.227) följande:

1. Nämnden beslutar med stöd av 7 kap. 15 § miljöbalken att avslå ansökan om dispens från strandskyddet för en vaktstuga om cirka 10 kvm byggnadsarea på fastigheten Ägnö 1:1, Härsö 2.
2. Avgift: Strandskyddsdispens: 9 100 kronor
Kungörelse: 2 002 kronor

Under rubriken *Beskrivning av ärendet* anges följande. Ansökan om dispens från strandskyddet för en vaktstuga om 10 kvm byggnadsarea inkom den 10 mars 2016. Byggnaden är lokaliserad på Härsö 2. Vaktstugan uppfördes på fastigheten 1982 i samband med att kommunen tillsammans med länsstyrelsen beviljade bygglov och strandskyddsdispens under en begränsad period om 5 år. Både bygglovet och dispensen förlängdes 1987-88 för att gälla till och med 1999. Efter 1999 har inga nya ansökningar gjorts för att behålla byggnaden på den aktuella platsen, byggnaden har emellertid stått kvar på fastigheten. Byggnaden användes ursprungligen för övernattning av den person som ansvarade för skötsel av ön under sommartider mellan 1982-2013. Byggnaden är enligt uppgift från sökanden i dåligt skick.

I tjänsteskrivelse den 13 juni 2018 föreslår Stadsbyggnadsförvaltningen att Nämnden ska avslå ansökan om strandskyddsdispens med följande skäl. Byggnaden är placerad på Härsö 2 som arrenderas av Nacka Förenade Båtklubbar. Fastigheten ägs av Johan Af Petersens. Nacka Förenade Båtklubbar har enligt uppgift från de själva haft verksamhet på ön sedan 1950-talet. Området där den

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

aktuella byggnaden är placerad är idag allemansrättsligt tillgängligt. Dispensen avser att byggnaden ska utnyttjas för övernattningsmöjligheter för personer som besöker ön, men som saknar övernattningsmöjligheter i båt. Sökanden har som särskilda skäl i ansökan uppgett att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området samt för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Byggnaden är cirka 10 kvadratmeter i storlek och antalet sängplatser i byggnaden är därmed ytterst begränsat. För att det ska vara fråga om ett angeläget intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället. Det kan exempelvis vara fråga om att genomföra olika typer av infrastrukturprojekt, åtgärder som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, åtgärder för handikappanpassning eller åtgärder som betingas av naturvårdsintressen, andra miljöintressen eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. En förutsättning är att det kan visas att en annan lokalisering är omöjlig eller i vart fall orimlig för att tillgodose det angelägna allmänna intresset. Avvägningen mot områdets skyddsvärden kan i vissa fall innebära att det saknas förutsättningar för ett undantag trots att de angivna skälen finns, se prop.1997/98, del II, sid. 91. Sökanden har inte uppgett på vilket sätt bygganden skulle utgöra ett angeläget allmänt intresse eller på vilket sätt den kommer att ge upphov till långsiktiga fördelar för samhället. Vidare har det inte presenterats hur det samhälleliga behovet av ett fåtal sovplatser på ön ser ut och hur det ska tillgodoses samt på vilket sätt behovet skulle vara angeläget. Bygganden bedöms inte utgöra ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken. Vidare bedöms byggnaden inskränka på allmänhetens tillgång till området. Vad gäller den andra åberopade dispensgrunden, 7 kap. 18 § första stycket 6 miljöbalken, så har sökanden inte presenterat vilka dessa skulle vara. Den aktuella vaktstugan är heller inte lokaliserad till ett område som tagits i anspråk i sådan omfattning att byggnaden skulle sakna betydelse för strandskyddets syfte. Mot bakgrund av det ovan anförda bedöms det inte finnas särskilda skäl för att meddela strandskyddsdispens.

I sin ansökan om strandskyddsdispens anger Nacka Förenade Båtklubbar att föreningen söker en tidsbegränsad strandskyddsdispens för vaktstugan om fem år.

Nacka Förenade Båtklubbar har överklagat beslutet. Det har i först hand yrkats att länsstyrelsen ska ändra beslutet så att strandskyddsdispens ges i enlighet med ansökan. Det har i andra hand yrkats att länsstyrelsen ska upphäva beslutet och återförvisa ärendet till Nämnden för ny handläggning.

Nacka Förenade Båtklubbar har anfört följande skäl. Nämnden har i sitt beslut hänvisat till 7 kap. 15 och 18 c §§ miljöbalken. Nacka Förenade Båtklubbar anser att Nämnden har tillämpat dessa bestämmelser på ett felaktigt sätt, varför beslutet bör undanröjas. Vad gäller 7 kap. 15 § miljöbalken kan konstateras att dess punkt 1 inte är tillämplig. Det är inte frågan om att någon ny byggnad ska uppföras. Inte heller är det frågan om en sådan ändring av byggnaden som berörs i bestämmelsens punkt 2 och som skulle avhålla allmänheten från att beträda området. Som påpekats i den tidigare skriftväxlingen är det tvärtom så att byggnaden i själva verket ökar allmänhetens tillträde och nyttjande av området.

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

Inte heller är det för närvarande aktuellt med sådana åtgärder som behandlas i bestämmelsens punkt 3 p. Ett bevarande av bygganden, den s.k. vaktstugan, förändrar inte livsvillkoren för djur- eller växtarter på sätt som förutsätts i bestämmelsens punkt 4. Mot denna bakgrund är det svårt att förstå på vilken grund som Nämnden har hänvisat till denna bestämmelse. Vad gäller möjligheterna till dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken finns följande att beakta. Platsen för vaktstugan är sedan länge ianspråktagen – sedan 1982 – och den strand som ligger inom det avstånd som strandskyddet avser, är i bruktaget sedan mitten av 1950-talet, med bryggor och bastu. Stugan kan inte på något sätt anses inkräkta på strandskyddslagens syften. Nämnden har anfört att den inte skulle sakna betydelse för strandskyddets syften. Nämnden har dock inte närmare angivit vad som avses med detta. Det finns också anledning att sätta in vaktstugan i ett vidare perspektiv. På ön och i området finns en rad andra anläggningar, som bryggor, bastu och toaletter för att understödja friluftslivet. Vaktstugan har sin roll i detta sammanhang. I länsstyrelsens bedömning då området belades med strandskydd med stöd av lag (2009:532) framhölls just möjligheterna att utöva allemansrätten och skyddet för djur- och växtliv. Vaktstugan utgör inte något hot mot vare sig det ena eller det andra. Tvärtom kan beslutet i sig resultera i negativa konsekvenser i båda dessa avseenden. Det är däremot riktigt som Nämnden skriver att Nacka Förenade Båtklubbar inte tydligt utvecklat på vilket sätt vaktstugan tillgodoser ett sådant angeläget allmänt intresse som anges i 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken. Förutom den nytta vaktstugan gör med avseende på den allemansrättsliga tillgången har den även vissa viktiga funktioner. Nacka Förenade Båtklubbar menar även att god naturvård utgör ett sådant angeläget allmänt intresse som avses med lagtexten. Vaktstugan har sin betydelse i det avseendet. Som ideell förening bygger verksamheten på att individer oegennyttigt ställer upp och stöttar verksamheten. För Nacka Förenade Båtklubbars styrelse och dess medlemmar är vaktstugan en förutsättning för att föreningen ska kunna upprätthålla de krav på ordning som ställs i det arrendeavtal som Nacka Förenade Båtklubbar har med Erstaviks fideikommiss, samt uppfylla ansvar mot de besökande. Nacka Förenade Båtklubbars klubbhamn på Härsö är ett populärt och välkänt utflyktsmål och har varje säsong många hundra besökare. Både medlemmar och icke medlemmar. Styrelsen måste under säsong löpande säkerställa att hamnen och bryggor är säkra att använda. Att publika utrymmen som toaletter och bastu, som är öppna för såväl medlemmar och besökare, uppfyller höga sundhetskrav. I år planeras även att tillse att det ska finnas handsprit vid såväl bryggor som toaletter och bastu. De miljögodkända torrtoaletterna som Nacka Förenade Båtklubbar lät uppföra år 2017, belägna ett 50-tal meter från vaktstugan, vilket Nämnden beviljade bygglov och strandskyddsdispens för, kräver även de ett löpande underhåll och ställer krav på saniteten. Innan säsong ska området städas, nedfallna träd omhändertas, reparationer genomföras så att allmänhetens säkerhet är tillfredsställande. Detta innebär att Nacka Förenade Båtklubbars styrelse, i enlighet med föreningens stadgar, kallar ut medlemmar att göra arbetspass på Härsö. Detta sker från tidig vår till sen höst. Vaktstugan är den enda befintliga bygganden som kan användas för raster, måltider och skydd vid dåligt väder. Att alla dessa åtgärder kan utföras på ett ändamålsenligt sätt uppfyller kraven på att vara angelägna allmänna

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

intressen. Det ska kanske tilläggas att det som anförts tidigare om att stugan i undantagsfall använts för övernattning inte utgör någon kommersiell verksamhet.

För att sedan återknyta till 7 kap. 15 § punkterna 3 och 4 miljöbalken. Konsekvensen av Nämndens beslut blir i sin förlängning ett krav på att riva stugan. Någon utredning av vilka konsekvenser detta kan få med avseende på behovet av grävningsarbeten eller liknande finns inte gjord. Inte heller finns det någon utredning av vilka miljökonsekvenserna blir av en rivning med avseende på djur- eller växtlivet. Det uppkommer dessutom frågor kring deponi etc. Någon rivningsplan finns inte. Eftersom det är kommunen och inte ägaren som tagit initiativet är det lämpligt att det blir kommunen som har att göra en konsekvensutredning. Det kan särskilt noteras att vaktstugans belägenhet mitt inne i växtligheten kommer att påverka den omgivande växtligheten på ett påtagligt sätt. Transporter i området kan då heller inte undvikas. Så sannolikheten är stor att en vägrad dispens kommer att leda till större skada än nytta, om ens någon. Att ett bevarande på något sätt skulle kunna påverka djur- eller växtliv på ett negativt sätt bestrids. Stugan har funnits på plats i närmare 40 år, och något sådant borde i så fall ha uppmärksamats under den tiden. Som framgår av beslutet har inte någon besiktning gjorts på plats. Utredningen är därför bristfällig i sådant avseende och ger alltså inte stöd för ett sådant påstående. Nämndens beslut riskerar att bli kontraproduktivt såväl vad gäller den allemansrättsliga tillgången till området liksom på påverkan på djur- och växtliv. Vidare motverkar det Nacka Förenade Båtklubbars möjligheter till att de samhällseliga intressena av att upprätthålla en attraktivt utflyktsmål.

Motivering

Tillämpliga lagrum m.m.

Enligt 7 kap. 13 § miljöbalken (1998:808) så gäller det strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Enligt bestämmelsen syftar strandskyddet till att långsiktig trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten

Av 7 kap. 14 § miljöbalken följer att strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (s.k. strandskyddsområde). Länsstyrelsen får dock i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften

Länsstyrelsen i sitt beslut om utvidgat strandskydd den 18 november 2014, diarienummer 511-39866-2012, beslutat om att det gäller ett utvidgat strandskydd om 300 meter på Härsö. Det medför att ön i sin helhet omfattas av strandskydd.

Det anges i 7 kap. 15 § miljöbalken att inom ett strandskyddsområde får inte

1. nya byggnader uppföras,

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utförs, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utförs för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Av 7 kap. 18 b § miljöbalken följer att kommunen i det enskilda fallet får ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl.

Det anges i 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken anges det att som särskilda skäl vid prövningen av dispens från strandskyddet får endast beaktas om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Det anges i 7 kap. 25 § miljöbalken att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn även tas till enskilda intressen och en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mark- och miljööverdomstolen har i ett par avgöranden angivit att det i den intresseavvägningen som ska ske enligt 7 kap. 25 § miljöbalken även kan beaktas andra omständigheter som skäl för dispens än de som anges i 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken, men att utgångspunkten för den proportionalitetsbedömning som ska göras inom ramen för en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken fortfarande är den att det allmänna intresset av att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden för friluftsliv och områden med goda livsvillkor för djur- och växtliv är mycket starkt (se MÖD 2020:2 I och II).

Av 7 kap. 26 § miljöbalken följer att en strandskyddsdispens endast får ges om det är förenligt med strandskyddets syfte.

Det anges i 2 kap. 1 § miljöbalken att när frågor prövas om dispens enligt miljöbalken är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas.

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

Bevisbördabestämmelsen 2 kap. 1 § miljöbalken gäller även i ärenden om strandskyddsdispens på så vis att det är den som söker en strandskyddsdispens som har att visa att förutsättningar för att en dispens ska beviljas föreligger (se prop. 1997/98:45, del 2, sid. 12 f.). Med hänsyn till svårigheterna att föra bevisning om omständigheter som ligger långt tillbaka i tiden anses dock att beviskravet inte bör ställas alltför högt (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolen dom den 9 november 2017 i mål nr M 4628–17).

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas hela Härsö av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 och 4 §§ MB.

Vid tidpunkten för Nämndens beslut gällde den äldre förvaltningslagen (1986:223), förk. ÄFL.

Enligt 20 § ÄFL ska ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis

1. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen,
2. om beslutet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart,
3. om det är nödvändigt med hänsyn till rikets säkerhet, skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden eller något jämförbart förhållande,
4. om ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen, eller
5. om ärendet gäller meddelandet av föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande.

Länsstyrelsens bedömning

Nacka Förenade Båtklubbar har ansökt om en tidsbegränsad strandskyddsdispens för den s.k. vaktstugan om fem år. Nämnden i det överklagade beslutet avslagit ansökan om dispens samt beslutat om att ta ut en avgift för sin prövning. Nacka Förenade Båtklubbar har endast överklagat den del av beslutet som avser nekad strandskyddsdispens. Länsstyrelsen har därmed att pröva om vad Nacka Förenade Båtklubbar har anfört i sitt överklagande utgör skäl till att ändra det överklagade beslutet.

Länsstyrelsen har dock som överprövningsmyndighet ex officio, d.v.s. på eget bevåg, att beakta om det överklagade beslutet uppfyller vissa förvaltningsrättsliga krav. Ett sådant krav är det s.k. motiveringskravet, som vid tidpunkten för Nämndens beslut reglerades genom 20 § ÄFL.

I 20 § ÄFL anges det nämligen att ett beslut, varigenom en myndighet avgör ett ärende, ska innehålla de skäl som har bestämt utgången om ärendet avser

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

myndighetsutövning mot någon enskild. Med att ett beslut ska innehålla de skäl som bestämt utgången avses inte ett krav på förvaltningsmyndigheterna att dess beslut ska innehålla detaljerade redogörelser för sakförhållandena i ärendena och vidlyftiga resonemang om hur dessa förhållanden bedömts rätteligen av myndigheten. Det är de springande punkterna som ska komma fram i motiveringen, och de må avse faktabedömning, rättstillämpning eller användning av skönbefogenheter. Beslutet ska göra det begripligt för parten vilka faktiska förhållanden som är avgörande för bedömningen, vilka rättsregler som är tillämpliga och hur myndigheten har resonerat på de punkter där meningarna kan gå isär (se prop. 1971:30 sid. 493 f. samt Tryggve Hellners m.fl., Förvaltningslagen 1986:223, Zeteo den 31 maj 2010, kommentaren till 20 §).

Länsstyrelsen kan konstatera att det i själva den handling som utgör beslutet inte finns någon motivering till beslutet. I ärendet finns dock en tjänsteskrivelse med ett beslutsförslag från stadsbyggnadsförvaltningen. Det har generellt i praxis ansetts att beslutsmyndigheten har uppfyllt sin motiveringsskyldighet i de fall myndigheten i beslutet hänvisar till vad som anges i en tjänsteskrivelse och om tjänsteskrivelsen bifogas beslutet. Aktuellt beslut innehåller dock ingen hänvisning till tjänsteskrivelsen med beslutsförslaget, och det anges heller inte i beslutshandlingen att denne har bifogats beslutet. Länsstyrelsen kan däremot konstatera att beslutshandlingen och tjänsteskrivelsen vid överlämnandet till länsstyrelsen ingår i samma fil, vilket kan tyda på att Nämnden anser att tjänsteskrivelsen även utgör beslutets motivering. Av Nacka Förenade Båtklubbs skrivelser till länsstyrelsen framgår att föreningen både mottagit tjänsteskrivelsen och uppfattat den som motiveringen för beslutet. Länsstyrelsen finner av dessa anledningar att det saknas skäl till att upphäva det överklagade beslutet och återförvisa ärendet tillbaka till Nämnden p.g.a. en eventuell motiveringsbrist.

Strandskyddets syfte och de inom de strandskyddade områdena förbjudna åtgärderna

Strandskyddet syftar enligt 7 kap. 13 § miljöbalken till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land som i vatten. Strandskyddet är ett allmänt intresse och det anses vara av sådan tyngd att det som utgångspunkt ska ges företräde framför andra allmänna- och enskilda intressen. Strandskyddslagstiftningen har därför utformats till att det råder ett generellt förbud mot att vidta sådana åtgärder inom de strandskyddade områdena som kan anses motverka dess syfte (se prop. 2008/09:119, sid. 53 och 104).

I aktuellt ärende har Nacka Förenade Båtklubbar sökt strandskyddsdispens i fem år för en befintlig byggnad, den s.k. vaktstugan, på Härsö, som genom länsstyrelsens beslut den 18 november 2014, diarienummer 511-39866-2012, i sin helhet omfattas av utökat strandskydd. Länsstyrelsen kan härtill bara notera att den dispensökta platsen är belägen närmare strandlinjen än 100 meter.

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

I 7 kap. 15 § miljöbalken anges de åtgärder som anses motverka strandskyddets syfte och därmed är förbjudna att vidta inom de strandskyddade områdena. Först om en åtgärd faller in under något av förbuden i den bestämmelsen, blir det fråga om en strandskyddsdispens kan ges (MÖD 2018:23). Länsstyrelsen har därmed först att ta ställning till om dispensföremålet, d.v.s. vaktstugan, är en sådan åtgärd som är förbjuden enligt denna bestämmelse.

Som anges i 7 kap. 15 § 1 miljöbalken, är det förbjudet att uppföra nya byggnader och som följer av 16 kap. 2 § miljöbalken kan en strandskyddsdispens gälla för begränsad tid. En tidsbegränsad strandskyddsdispens för en byggnad gör det möjligt för en dispenssökande att under den föreskrivna tiden uppföra och använda byggnaden i enlighet med vad som anges i dispensbeslutet. När tidsbegränsningen gått ut, upphör dock denna rätt. En byggnad som förvisso har uppförts med stöd av en tidsbegränsad strandskyddsdispens men som inte har tagits bort efter det att den tidsbegränsade dispensen löpt ut, är att betrakta som en sådan byggnad som är förbjuden enligt 7 kap. 15 § miljöbalken.

Såvitt framkommit i ärendet uppfördes den aktuella vaktstugan under år 1982 och då med stöd av en tidsbegränsad strandskyddsdispens om fem år. Vidare, har framkommit att en ny tidsbegränsad strandskyddsdispens beviljades för vaktstugan till och med år 1999. Någon ytterligare strandskyddsdispens ska inte ha beviljats för vaktstugan därefter. Vaktstugan är därmed att betrakta som en sådan byggnad som är förbjuden enligt 7 kap. 15 § 1 miljöbalken.

Särskilda skäl för strandskyddsdispens; 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken

I och med att byggnaden är förbjuden enligt 7 kap. 15 § 1 miljöbalken, krävs en strandskyddsdispens för att den lagligen ska få finnas kvar på platsen och för att den ska få upprustas. För att en strandskyddsdispens ska kunna ges, krävs i första hand att det föreligger något av de särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c och 18 d §§ miljöbalken. Bara vad som anges i dessa bestämmelser utgör särskilda skäl för strandskyddsdispens (se prop. 2008/09:119, sid. 53 och 104).

Nacka Förenade Båtklubbar har i sitt överklagande gjort gällande att den dispensökta platsen i enlighet med 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken är ianspråktagen på ett sätt som gör att den saknar betydelse för strandskyddets syften.

Mark som har tagits i anspråk utgörs oftast av en etablerade tomtplats runt ett bostadshus. För att ett område ska kunna räknas som ianspråktagen krävs att ianspråktagandet har skett lagligt (se prop. 2008/09:119 sid. 105 jmf med prop. 1997/98:45, del 2, sid. 89). Med ett lagligt ianspråktagande avses att strandskyddsdispens har sökts och beviljats för en åtgärd, alternativt att marken har tagits i anspråk före strandskyddsbestämmelserna ikraftträdande den 1 januari 1975 och att det ianspråktagandet, för samma ändamål, därefter har varit kontinuerligt (se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom den 7 september 2016 i mål nr M 11713–15).

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

Som redan har konstaterats ovan, har vaktstugan uppförts med stöd av tidsbegränsade strandskyddsdispenser och någon ytterligare strandskyddsdispens efter att dessa löpt ut har inte beviljats. Det innebär att den befintliga vaktstugan inte längre är att betrakta som lagenlig och den ianspråktar enligt miljöbalkens mening därmed ej heller något markområde. Omständigheten att det finns bryggor och en bastu norr om vaktstugan innebär inte att den dispens sökta platsen är ianspråktagen (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom 2012-06-18 i mål nr M 10284–11). Länsstyrelsen finner alltså, med beaktande av vad Nacka Förenade Båtklubbar har anfört, att platsen för sökt dispens inte är ianspråktagen på det sätt som krävs, varför att detta särskilda skäl inte kan anses föreligga.

Särskilda skäl för strandskyddsdispens; 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken

Nacka Förenade Båtklubbar har i sitt överklagande också gjort gällande att det dispens sökta området i enlighet med 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

En första förutsättning för att det särskilda skälet ska kunna anses föreligga är att åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Är det möjligt att lokalisera åtgärden utanför detta område, anses att den lokaliseringen väljas (prop. 2008/09:119, sid 91).

Länsstyrelsen kan konstatera att hela Härsö omfattas strandskydd. Fråga blir då om vaktstugan även tillgodoser ett angeläget allmänt intresse.

För att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse ska den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället. I förarbetena anges olika typer av infrastrukturprojekt, åtgärder som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, åtgärder för handikappanpassning eller åtgärder som betingas av naturvårdsintressen, andra miljöintressen eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet som exempel på sådana åtgärder (se prop. 1997/98:45, del II, sid. 91 och prop. 2008/09:119, sid. 54 och sid 109).

Nacka Förenade Båtklubbar har angivit att det angelägna allmänna intresset utgörs av att vaktstugan behövs för att föreningen ska kunna upprätthålla de krav på ordning som ställs i det arrendeavtal som Nacka Förenade Båtklubbar har med Erstaviks fideikommiss. När det gäller strandskydd sker prövningen utifrån bestämmelserna därom i miljöbalken och inte utifrån eventuella föreliggande avtal. Länsstyrelsen anser därmed att det förhållandet att Nacka Förenade Båtklubbar har ett avtal med Erstaviks fideikommiss om ansvar för platsens skötsel m.m. inte medför att det är fråga om ett angeläget allmänt intresse. Länsstyrelsen bedömer även att omständigheten att den ideella föreningen Nacka Förenade Båtklubbars medlemmar skulle behöva vaktstugan för raster, måltider, skydd vid dåligt väder och för övernattnings vid underhåll av föreningens toaletter och bryggor inte kan anses utgöra ett angeläget allmänt intresse, må

Datum
2020-06-17

Beteckning
505-33592-2018

vara att dessa åtgärder även kan vara till gagn för andra än föreningsmedlemmarna. Länsstyrelsen bedömer att vad Nacka Förenade Båtklubbar har anfört i övrigt om behovet av vaktstugan för områdets skötsel samt den möjlighet till övernattnig som Nacka Förenade Båtklubbar skulle kunna erbjuda genom vaktstugan inte medför att det kan anses vara fråga om ett angeläget allmänt intresse. Det kan även ifrågasättas om åtgärden långsiktigt ger fördelar för samhället då ansökan avser en tidsperiod om fem år. Det särskilda skälet kan således sammantaget inte anses föreligga.

Intresseavvägningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen har funnit att de särskilda skäl som Nacka Förenade Båtklubb i sitt överklagande har gjort gällande inte föreligger. Länsstyrelsen har därmed att ta ställning till om den intresseavvägning som ska göras enligt 7 kap. 25 § miljöbalken ändå medför att strandskyddsdispensen ska ges.

Som har konstaterats inledningsvis är det allmänna intresse som strandskyddet utgör mycket starkt. Vid en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken anses även att det ska beaktas vilken verkan som enskilda dispenser sammantaget kan få avseende strandskyddet (se MÖD 2020:2 I och II). Det kan i detta sammanhang noteras att länsstyrelsen i sitt beslut om utvidgat strandskydd den 18 november 2014, diarienummer 511-39866-2012, har konstaterat att Härsö i enlighet med den kommunala översiktsplanen har ett mycket högt naturvärde och att ön är ett värdefullt rekreatiionsområde. Den vaktstuga som nu finns på platsen är, som tidigare har anförts, inte lagenlig då de tidsbegränsade strandskyddsdispenser och bygglov som den tillkommit med stöd utav har löpt ut. Att vaktstugan tillkom genom tidsbegränsade strandskyddsdispenser kan i sig förstås som att den ansågs vara förenlig med strandskyddet eftersom den endast skulle pågå under en begränsad tid. Platsen får därmed idag, precis som området i övrigt, anses vara av vikt för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att den dispensökta platsen, som får anses vara av vikt för strandskyddets syfte, sammantaget får anses väga tyngre än Nacka Förenade Båtklubbars intresse av byggnaden ifråga. Intresseavvägningen medför därmed inte att strandskyddsdispensen ska ges.

Sammanfattningsvis

Länsstyrelsen har funnit att de särskilda skäl som Nacka Förenade Båtklubbar har gjort gällande i sitt överklagande inte föreligger. Länsstyrelsen har även funnit att intresseavvägningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken inte gör att den sökta dispensen ska ges.

Överklagandet ska därför avslås.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga 1.

Beslutet har fattats av länsjurist Johan Erlandsson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Byggnadsnämnden i Tyresö kommun, 135 81 Tyresö
kommun@tyreso.se

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 33592-2018.